četvrtak, 8. listopada 2020.

P9_TA(2020)0255

Prigovor provedbenom aktu: specifikacije za titanov dioksid (E 171)

Rezolucija Europskog parlamenta od 8. listopada 2020. o Nacrtu uredbe Komisije o izmjeni Priloga Uredbi (EU) br. 231/2012 o utvrđivanju specifikacija za prehrambene aditive navedene u prilozima II. i III. Uredbi (EZ) br. 1333/2008 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu specifikacija za titanov dioksid (E 171) (D066794/04 – 2020/2795(RPS))

(2021/C 395/03)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir Nacrt uredbe Komisije o izmjeni Priloga Uredbi (EU) br. 231/2012 o utvrđivanju specifikacija za prehrambene aditive navedene u prilozima II. i III. Uredbi (EZ) br. 1333/2008 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu specifikacija za titanov dioksid (E 171) (D066794/04,

— uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1333/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o prehrambenim aditivima ([1]), a posebno njezin članak 14.,

— uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1331/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o uspostavi zajedničkog postupka odobravanja prehrambenih aditiva, prehrambenih enzima i prehrambenih aroma ([2]), a posebno njezin članak 7. stavak 5.,

— uzimajući u obzir sažeto izvješće koje je 13. svibnja 2019. dostavio Stalni odbor za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje ([3]),

— uzimajući u obzir izjavu Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA) usvojenu 10. svibnja 2019. i objavljenu 12. lipnja 2019. ([4]),

— uzimajući u obzir članak 5.a stavak 3. točku (b) i članak 5.a stavak 5. Odluke Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. o utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji ([5]),

— uzimajući u obzir članak 112. stavke 2. i 3. te stavak 4. točku (c) Poslovnika,

— uzimajući u obzir Prijedlog rezolucije Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane,

A. budući da se Uredbom (EZ) br. 1333/2008 utvrđuju pravila o prehrambenim aditivima koji se upotrebljavaju u hrani kako bi se osiguralo učinkovito funkcioniranje unutarnjeg tržišta uz istodobno jamčenje visoke razine zaštite zdravlja ljudi i visoke razine zaštite potrošača, uključujući zaštitu interesa potrošača i poštene prakse u trgovini hranom, pri čemu se prema potrebi treba voditi računa o zaštiti okoliša;

B. budući da se Uredbom (EZ) br. 1331/2008 utvrđuje zajednički postupak za procjenu i odobravanje prehrambenih aditiva koji, među ostalim, doprinosi slobodnom kretanju hrane unutar Unije i visokoj razini zaštite zdravlja ljudi te visokoj razini zaštite potrošača, uključujući zaštitu interesa potrošača;

([1]) SL L 354, 31.12.2008., str. 16.
([2]) SL L 354, 31.12.2008., str. 1.
([3]) https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/reg-com_toxic_20190513_sum.pdf
([4]) Izjava EFSA-e o ocjeni rizika povezanih s izlaganjem prehrambenom aditivu titanovu dioksidu (E 171) koju je provela Francuska agencija za zdravu i sigurnu hranu, okoliš i radnu sredinu (ANSES), EFSA Journal 2019.;17(6):5714, https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5714
([5]) SL L 184, 17.7.1999., str. 23.

Upotreba titanova dioksida (E 171) u hrani

C. budući da je titanov dioksid (E 171) prehrambeni aditiv koji je djelomično izrađen od nanočestica i uglavnom se nalazi u hrani kao što su slastice, kolači, deserti, sladoled, keksi, čokoladne pločice, pekarski proizvodi i peciva; budući da je njegova glavna funkcija osigurati bijelu boju ili neprozirnost proizvoda;

D. budući da se titanov dioksid (E 171) uglavnom upotrebljava u prehrambenim proizvodima koji su posebno popularni među djecom, kao što su žvakaće gume, slatkiši, čokolade i sladoled, što izaziva zabrinutost u pogledu moguće visoke izloženosti tog osjetljivog dijela stanovništva;

Procjena sigurnosnog rizika

E. budući da je u znanstvenom mišljenju EFSA-e ([6]) od 28. lipnja 2016. o titanovu dioksidu (E 171) već skrenuta pozornost na nedostatak podataka, što otežava potpunu procjenu rizika od tog aditiva; budući da nesigurnosti u pogledu sigurnosti titanova dioksida (E 171) djelomično proizlaze iz toga što proizvođači ne dostavljaju potrebne podatke za provedbu procjene rizika;

F. budući da je u velikom broju novijih znanstvenih publikacija ([7]) sigurnost titanova dioksida (E 171) dovedena u pitanje te su istaknuti potencijalni rizici povezani s njegovom konzumacijom;

G. budući da je Francuska agencija za zdravu i sigurnu hranu, okoliš i radnu sredinu (ANSES) 12. travnja 2019. ([8]) među drugim štetnim učincima utvrdila i moguće kancerogene učinke titanova dioksida (E 171) te je zaključila da i dalje postoji znanstvena nesigurnost u pogledu sigurnosti titanova dioksida (E 171) kao i nedovoljan broj podataka, što znači da se ne može otkloniti zabrinutost u pogledu moguće toksičnosti titanova dioksida (E 171) za potrošače; budući da je nizozemski Ured za procjenu i istraživanje rizika (BuRO) ([9]) također istaknuo nedostatke u podacima i nesigurnost;

H. budući da se najnovija izjava EFSA-e o titanovu dioksidu (E 171) u hrani ([10]) odnosi na mišljenje ANSES-a i da se u njoj prepoznaje niz nejasnoća u pogledu sigurnosti upotrebe tog aditiva;

I. budući da se 19 znanstvenika iz osam zemalja sastalo u veljači 2016. u Međunarodnoj agenciji za istraživanje raka (IARC) u Lyonu (Francuska) kako bi ponovno procijenilo kancerogenost titanova dioksida (E 171) i zaključilo da bi ga trebalo kategorizirati kao potencijalno kancerogen za ljude (skupina 2B) ([11]);

J. budući da je američki Nacionalni institut za sigurnost i zdravlje na radnome mjestu (NIOSH) utvrdio da bi se izloženost ultrafinom titanovu dioksidu (E 171) trebala smatrati potencijalnom kancerogenom tvari na radnome mjestu ([12]);

([6]) Ponovna procjena titanova dioksida (E 171) kao prehrambenog aditiva, EFSA Journal 2016.; 14(9):4545, https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4545

([7]) Vidi Avicennov popis nedavnih akademskih publikacija o štetnim učincima nanočestica E171 i/ili TiO_2 kod uzimanja oralnim putem, dostupan na http://veillenanos.fr/wakka.php?wiki=RisQIngestionNpTiO2/download&file=20190911AvicennE171recent-publications.pdf; Skocaj, M., Filipic, M., Petkovic, J., i Novak, S., „Titanium dioxide in our everyday life; is it safe?" (Titanov dioksid u našem svakodnevnom životu: bezopasno?), Radiology and Oncology, prosinac 2011.; 45(4): 227. – 247., https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3423755/; i Pinget, G., et al, „Impact of the Food Additive Titanium Dioxide (E171) on Gut Microbiota-Host Interaction" (Utjecaj aditiva za hranu titanov dioksid (E171) na interakciju crijeva mikrobiota i domaćina), *Frontiers in Nutrition*, 14. svibnja 2019., https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fnut.2019.00057/full

([8]) Mišljenje Francuske agencije za zdravu i sigurnu hranu, okoliš i radnu sredinu (ANSES) o rizicima povezanima s unosom prehrambenog aditiva E171 kroz hranu, dostupno na https://www.anses.fr/en/system/files/ERCA2019SA0036EN.pdf

([9]) https://www.nvwa.nl/documenten/consument/eten-drinken-roken/overige-voedselveiligheid/risicobeoordelingen/advies-van-buro-over-de-mogelijke-gezondheidseffecten-van-het-voedseladditief-titaniumdioxide-e171

([10]) Izjava EFSA-e o ocjeni rizika povezanih s izlaganjem prehrambenom aditivu titanovu dioksidu (E 171) koju je provela Francuska agencija za zdravu i sigurnu hranu, okoliš i radnu sredinu (ANSES); EFSA Journal 2019; 17(6):5714, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2019.5714

([11]) „Carbon Black, Titanium Dioxide, and Talc" (Čađa, titanov dioksid i talk), „IARC Monographs on the Evaluation of Carcinogenic Risks to Humans" (IARC-ove monografije o procjeni kancerogenih rizika za ljude), svezak 93, https://publications.iarc.fr/Book-And-Report-Series/Iarc-Monographs-On-The-Identification-Of-Carcinogenic-Hazards-To-Humans/Carbon-Black-Titanium-Dioxide-And-Talc-2010

([12]) „Occupational Exposure to Titanium Dioxide" (Izloženost titanovom dioksidu na radu), *Current Intelligence Bulletin 63*, https://www.cdc.gov/niosh/docs/2011-160/pdfs/2011-160.pdf

četvrtak, 8. listopada 2020.

Odluke o upravljanju rizikom

K. budući da je zbog mišljenja ANSES-a, i kasnije izjave EFSA-e kojom nije otklonjena zabrinutost, francuska vlada kao mjeru opreza za zaštitu zdravlja potrošača donijela odluku o zabrani prodaje prehrambenih proizvoda koji sadržavaju titanov dioksid (E 171) počevši od 1. siječnja 2020.,

L. budući da je Komisija, usprkos tim činjenicama, umjesto da predloži postupno ukidanje upotrebe titanova dioksida (E 171) u prehrambenim proizvodima, podnijela nacrt uredbe kojom se mijenjaju definicije i specifikacije tog prehrambenog aditiva te se dozvoljava daljnje stavljanje i zadržavanje titanova dioksida (E 171) na tržištu;

M. budući da se svakom odlukom kojom se titanov dioksid (E 171) ne zabranjuje, poduzeća koja su odlučila primijeti načelo predostrožnosti i zamijeniti ili ukloniti titanov dioksid (E 171) iz svojih proizvoda stavljaju u nepovoljan tržišni položaj;

Načelo predostrožnosti i „ostali čimbenici"

N. budući da se u članku 191. stavku 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije načelo predostrožnosti navodi kao jedno od temeljnih načela Unije;

O. budući da se člankom 168. stavkom 1. UFEU-a određuje da se pri utvrđivanju i provedbi svih politika i aktivnosti Unije mora zajamčiti visok stupanj zaštite zdravlja ljudi;

P. budući da je više od 85 000 građana diljem Europe već potpisalo predstavku ([13]) u znak potpore francuskoj zabrani titanova dioksida (E 171) i zatražilo provedbu načela predostrožnosti s obzirom na nesigurnosti u pogledu prehrambenih aditiva koji nemaju nutritivnu namjenu i mogu predstavljati rizik za potrošače;

Q. budući da se pri odobravanju prehrambenih aditiva mogu uzeti u obzir i drugi čimbenici relevantni za predmet koji se razmatra, uključujući društvene, gospodarske, tradicionalne, etičke i okolišne čimbenike, načelo predostrožnosti i izvedivost kontrola iz Uredbe (EZ) br. 1331/2008;

Uvjeti odobrenja i alternative

R. budući da se člankom 6. Uredbe (EZ) br. 1333/2008 predviđa da se prehrambeni aditiv može odobriti samo ako je njegova upotreba sigurna, tehnološki opravdana te ne dovodi potrošača u zabludu, već mu, naprotiv, koristi;

S. budući da se titanov dioksid (E 171) upotrebljava samo u estetske svrhe i nema nutritivnu vrijednost niti ispunjava bilo kakvu korisnu tehnološku funkciju u hrani;

T. budući da ne postoji uvjerljiva tehnološka potreba za upotrebom titanova dioksida (E 171) i da su mnogi proizvođači hrane i trgovci na malo koji posluju na francuskom tržištu uspješno uspjeli ukloniti titanov dioksid (E 171) iz svojih proizvoda kako bi bili u skladu s francuskom odlukom o obustavi stavljanja na tržište prehrambenih proizvoda koji sadržavaju taj aditiv ([14]); budući da su se neka multinacionalna poduzeća obvezala ukloniti titanov dioksid (E 171) iz svojeg prehrambenog portfelja ([15]);

([13]) https://you.wemove.eu/campaigns/support-the-french-ban-on-potentially-harmful-food-additive-e171

([14]) Prema (neiscrpnom) internetskom popisu organizacije *Agir pour l'Environnement* (Djelujte za okoliš), najmanje 340 prehrambenih proizvoda koji su sadržavali titanov dioksid (E 171) u vrlo kratkom vremenskom razdoblju postalo je „bez E 171", https://infonano.agirpourlenvironnement.org/liste-verte/. Prema priopćenju za medije francuskog Ministarstva gospodarstva i financija iz 2018., manjim su proizvođačima, koji bi se iz opravdanih razloga mogli suočiti s većim tehnološkim preprekama od velikih poduzeća, njihove strukovne organizacije ponudile pomoć kako bi uklonili titanov dioksid (E 171) iz svojih proizvoda, https://www.economie.gouv.fr/files/files/directions_services/dgccrf/presse/communique/2018/CP_Nanoparticules201804.pdf

([15]) https://www.centerforfoodsafety.org/press-releases/4550/top-candy-company-mars-commits-to-phasing-out-harmful-nanoparticles-from-food-products

U. budući da se većina država članica dosad suočila s poteškoćama u provedbi zahtjeva za označivanje nanočestica u hrani; budući da su ispitivanja koja su provele skupine potrošača u Španjolskoj, Belgiji, Italiji i Njemačkoj pokazala da su nanočestice titanova dioksida (E 171) prisutne u udjelu većem od 50 %, a da taj dodatak nije označen kao „nano” ([16]), među ostalim u prehrambenim proizvodima kao što su slatkiši, žvakaće gume i kolači koje često konzumiraju djeca i druge osjetljive skupine stanovništva;

1. protivi se prihvaćanju Nacrta uredbe Komisije;

2. smatra da Nacrt uredbe Komisije nije u skladu s ciljem i sadržajem Uredbe (EZ) br. 1333/2008 i Uredbe (EZ) br. 1331/2008;

3. smatra da je daljnje dopuštanje stavljanja na tržište i prodaje titanova dioksida (E 171) kao prehrambenog aditiva protivno odredbama članka 6. Uredbe (EZ) br. 1333/2008 i da može imati štetne učinke na zdravlje europskih potrošača;

4. traži od Komisije da povuče Nacrt uredbe:

5. poziva Komisiju da primijeni načelo predostrožnosti i ukloni titanov dioksid (E 171) s popisa dopuštenih prehrambenih aditiva Unije;

6. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.

([16]) Uključujući „Altroconsumo” u Italiji, „OCU” u Španjolskoj, „Test-Achats” u Belgiji i „UFC – Que Choisir” u Francuskoj.